

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. I. Connexio & ordo duorum sequentium librorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

POLITICORVM

LIBER SECVNDVS.

DE RELIGIONE IN REPVBLICA TENENDA.

CAPVT I.

Connexio & ordo duorum sequentium librorum.

S. 1.

E causa principe Reipublice Deo, à quo est omnis potestas, & in quem desinit, deque hominibus è quibus corpus illud politicū, quasi membris suis concinnatur, & mouetur, agitque; atque adeo multiplici eius forma

primo libro tractauimus: nunc de causa, quæ prima in mente agentis, vltima est in operis executione, instituendus est sermo; de fine nempe Reipublicæ. Ille cum in actione virtutis, & honesti meditatione consistat, de virtutibus magistratuum, & subditorum in posterum dicendum: Cum vero omnium virtutum fundamentum sit, *Vera in Dei fides*, de illa præcipue libro secundo, de cæteris libro tertio tractabo. Quamquam vero ad singulos potius, quam Rempublicam doctrina illa pertinere videri posset, memor tamen institui mei, ad magistratus formandos, subditosque qua ciues, & membra sunt magni corporis, omnia præcepta virtutum accommodabo; vt omnibus plane constet, quibus rebus imperiorum maiestas creuerit, quibus afflictæ, & in exitum data sit.

CAPVT II.

Finis Reipublicæ est illius beatitudo.

S. 1.

BEATITUDO singulorum hominum, atque vniuersæ Reipublicæ finis est. Hanc omnes expetunt, in hac omnia sunt, quæ felicem faciunt. Esse multi possunt, qui non querant esse diuites, reges, fortes; nemo est, qui velit esse miser, nolit esse felix. Hanc veteres deam crediderunt, verum sero, nam Lucullus primus ædem illi constituit. Sed felix esse nemo potest, qui pro Deo dona Dei colit.

S. 2. Beati ergo esse omnes expetunt, sed qua in re beatitudo est? Si enim in opibus, voluptatibus, indolentia, honoribus, ad ea bona est instituenda reipublica, si in virtute ad hanc exercendi sunt animi hominum. Hac igitur sententia stare, aut cadere rempublicam oportet. Tò 71. enim scopus, cynosura, norma est, qua omnes publicæ, priuatæque rationes diriguntur. Quid est in vita tantopere querendum,

quam quis sit finis? quod extremum, quod vltimum, quo sint omnia bene viuendi, recteque faciendi consilia referenda. Seneca ep. 71. Quoties quid fugiendum sit, aut quid petendum, vult scire: Ad summum bonum, & propositum totius vitæ respice. Illi enim consentire debet, quicquid agimus. non disponet singula, nisi cui iam vitæ suæ summa proposita est.

Nemo, quamuis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi iam constet, quid velit pingere. Ideo peccamus, quia de De summa partibus vitæ omnes deliberamus, de tota nemo. Scire debet, Reipublica quid petat ille, qui sagittam vult mittere, & tunc dirigere primo delibendum, & moderari manu telum. deinde de partibus.

Hæc cum in vita priuata vim maximam habeant, in republica tanto maiorem, quanto grauior est magnorum corporum lapsus. Si enim Epicureus, aut Aristippeus quispiam finem ponat ciuitati, omnes in voluptates dissoluentur, Sicyonios, Sibaritas, Babylonios præstabunt. Omne honestum, ac denique ipsam Rempublicam euertent.

Nunc quidem veterum philosophorum persequi sententias importunum est. Quis enim nunc ita acrius Epicuri in voluptate, in diuitiis summum bonum collocaet, quamuis ita viuatur, vt præter pastum, libidinemque nihil agnoscere boni videatur?

Hæc philosophis in sua phronitisteria remitto. Politicum nego vllum esse posse, nullum bonum ciuem esse affirmo, qui ad suam vtilitatem, voluptatemque omnia referat. Ies non tuebitur, innocentem supplicio non eximet, fame pereunti cibum non porriget, multo minus arma induet, in arenam non descendet nisi voluptatis gratia; omnem societatem humani generis, ciuilemque communionem ea ferietas, & bruta stultitia tollent è medio.

S. 3. Humanior est, & quodam modo astutior altiorum ratio, qui magnam felicitatis partem esse putant imperare adeoque imperium sui causa esse. Dionysius sane Corinthi ferulam sceptro substituit, & ne non imperaret, regnum Scholasticum ambiuit, neque alia mens Cæsaris, qui in Alpino oppidulo primus, quam Romæ secundus esse maluit. Sed nec ille est error tolerabilis, recte D. Augustin. lib. 5. de ciuit. c. 24. Neque enim nos Christianos quosdam imperatores ideo felices dicimus, quia vel diutius imperarunt, vel imperantes filios morte placida reliquerunt, vel hostes Reipublicæ domuerunt, vel inimicos ciues aduersus se insurgentes, & cauere, & opprimere potuerunt. Hæc enim & alia vitæ huius arumosa, vel munera, vel solatia, quidam etiam cultores demonum accipere meruerunt, qui non pertinent ad regnum Dei, quo pertinent isti. Et hoc ipsius misericordia factum est, ne ab illo ista, qui in eum crederent, vel Rex non reuelat summa bona desiderarent. Sed felices eos dicimus, si gnosced viriuste imperant, si inter linguas sublimiter honorantium, & tute beatus obsequia nimis humiliter saluantium, non extolluntur, sed est. se homines esse meminerunt.

S. 4. Si rem quoque humana ratione expendamus, facile occurrit: Non esse regnum, posse imperare, sed officium. Neque enim principatus sui causa est, neque princeps libi finis est, sed vtriusque supremum bonum est, salus est, tutela populi. Nemo prudens senserit, Tot vrbium, populi suprema pulorumque millia, quæ Hispaniarum regi parent, lex esto. propter ipsum esse, sed propter populos regem esse, & re-